

Godišnje izvješće 2015

Izvršni sažetak (HR)

Izvršni sažetak

Osiguranje i strukovna mirovinska osiguranja imaju važnu ulogu u gospodarstvu. S imovinom većom od dvije trećine BDP-a EU-a ¹, osiguranje je značajan element financijskog sektora koji doprinosi gospodarskom rastu i financijskoj stabilnosti, preuzimajući rizike i mobilizirajući ušteđevinu. Strukovna mirovinska osiguranja podjednako su važna jer uz njihov doprinos gospodarstvu štite od rizika siromaštva nakon umirovljenja. EIOPA je uspostavljena 2011. godine kao neovisno europsko nadzorno tijelo čije su temeljne odgovornosti potpora stabilnosti financijskog sustava, osiguravanje transparentnosti tržišta i financijskih proizvoda, kao i zaštita ugovaratelja osiguranja, članova i korisnika mirovinskih programa. U godišnjem izvješću EIOPA-e za 2015. godinu istaknuta su glavna ostvarenja Agencije i ponuđene informacije o EIOPA-inu upravljanju sredstvima dodijeljenima u svrhu ostvarivanja tih ciljeva.

Godišnje izvješće EIOPA-e za 2015. godinu ističe glavna ostvarenja Agencije u svrhu postizanja ciljeva:

- jačanje zaštite potrošača;
- donošenje kvalitetnih i pravodobnih propisa;
- jamčenje usklađenosti, sustavnosti i kvalitete nadzora;
- potpora financijskoj stabilnosti; i
- razvoj s ciljem stvaranja modernog i sposobnog tijela.

U Godišnjem izvješću pružene su informacije i o EIOPA-inu upravljanju sredstvima koja su joj dodijeljena u svrhu ostvarivanja tih ciljeva.

¹ Oko 70 % u 2014. godini – Izvor: Statistika o (re)osiguranju Eurostata i EIOPA-e za EU/EEA <https://eiopa.europa.eu/financial-stability-crisis-prevention/financial-stability/statistics>

INFORMATIVNA RUBRIKA: Pet glavnih ostvarenja u 2015. godini

- Finalizacija Jedinog pravilnika o osiguranju: izrada 2. kompleta provedbenih tehničkih standarda (ITS) i smjernica (GL) uz Solventnost II.
- Nadzor postupanja: Uspostava novog strateškog pristupa sveobuhvatnom preventivnom okviru temeljenom na riziku za provođenje nadzora poslovanja i prvog tematskog pregleda osiguranja mobilnih telefona.
- Implementacija procesa i metodologije za mjesečno objavljivanje nerizičnih kamatnih stopa sukladno zahtjevima Direktive Solventnost II.
- Paneuropski proizvod osobnih mirovina (PEPP): EIOPA-in koncept opisan u njezinom savjetodavnom dokumentu za potrebe izrade PEPP-a.
- Revizija bilance i testiranje otpornosti rumunjskog sektora osiguranja na stres.

Jačanje zaštite potrošača

Na području zaštite potrošača, velik je događaj usvajanje novog **strateškog pristupa sveobuhvatnom preventivnom okviru temeljenom na riziku za provođenje nadzora poslovanja**. On je središnji alat za postupanje s rizicima poslovanja na razini EU-a, te će ga se razviti na temelju dobrog razumijevanja ponašanja potrošača, razmjernosti i pravovremenog predviđanja rizika postupanja i sprečavanja štete za potrošače diljem Unije. „**Tematski pregledi**“ središnji su element strategije i proveden je pilot projekt, zaključen analizom osiguranja mobilnih telefona. Povećavajući sposobnost EIOPA-e da primijeni svoje **interventne ovlasti nad proizvodima u sklopu investicijskih proizvoda osiguranja**, 2015. godine EIOPA je uspostavila pokazatelje koji određuju je li nužno djelovanje dotičnog tijela.

Rad EIOPA-e u pogledu sukoba interesa u izravnoj i posrednoj prodaji investicijskih proizvoda osiguranja unaprijeđen je njezinim tehničkim savjetima Komisiji kojima se daju preporuke vezane za politiku radi identificiranja i upravljanja tim pitanjem. EIOPA vodi međusektorski rad na razvoju **ključnih informacija za ulagatelje (KID)** što ga propisuje Uredba o dokumentima s ključnim informacijama za upakirane investicijske proizvode za male ulagatelje i investicijske proizvode osiguranja (PRIIP-ovi). Zaključene su dvije javne rasprave u prvoj polovini 2015. godine, jedna radi identificiranja optimalnih obrazaca koji predstavljaju informacije na način pogodan za potrošače i druga radi izračuna mjera rizika, rezultata i troškova proizvoda. Obrasci za KID-ove također su ispitani uz sudjelovanje potrošača. Dodatno, u jesen 2015. godine pokrenuta je javna rasprava o tekstu nacrtu regulatornih tehničkih standarda za ključne informacije za ulagatelje o PRIIP-ovima. U području strukovnih mirovinskih osiguranja, EIOPA je izradila **izvješća o informacijama o troškovima i naknadama Institucija za strukovno**

Izvršni sažetak

mirovinsko osiguranje (IORP) u fazi prije učlanjenja i tekućih faza, te mogućnosti ulaganja za članove sustava definiranih doprinosa (DC) kojim se ističu pitanja koja treba riješiti kako bi se osiguralo učinkovito odlučivanje o njihovom mirovinskom planu.

Donošenje kvalitetnih i pravodobnih propisa

Ključno ostvarenje EIOPA-e od njezinog osnivanja jest dovršenje **Jedinstvenog pravilnika o osiguranju 2015. godine. Izradom 2. kompleta provedbenih tehničkih standarda (ITS) i smjernica (GL) uz Solventnost II**, nužnog za dosljednu i konvergentnu primjenu direktive od siječnja 2016. godine na dalje završen je regulatorni program Agencije u pogledu Direktive Solventnost II. Nakon okončanja postupka Agencija se usmjerila na pripremu praćenja provedbe i daljnjeg poticanja dosljednosti nadzora.

Također je spremna ispuniti dodatan važan zadatak na temelju direktive Solventnost II, mjesečnom objavom **nerizične kamatne stope**. Struktura nerizične kamatne stope i njezine prilagodbe u velikoj mjeri određuju vrijednost tehničke pričuve koju poduzeća moraju uspostaviti u odnosu na njihove obveze osiguranja i reosiguranja te posljedično iznos dostupnog kapitala za pokriće potrebnog solventnog kapitala.

EIOPA je također doprinijela razmatranju **uloge osiguranja u infrastrukturnim ulaganjima** Europske komisije, predlažući jasne kriterije za identificiranje prihvatljivih infrastrukturnih projekata. Kapitalni zahtjevi za rizik kod ulaganja u kvalificirane infrastrukturne projekte pažljivo su kalibrirani prema odgovarajućim rizicima što dovodi do različitog tretmana. Kako bi imali pogodnosti od ovog tretmana, osiguravatelji će trebati provesti odgovarajuću dubinsku analizu u sklopu učinkovitog upravljanja rizicima ovog složenog i heterogenog imovinskog razreda. Ulaganja u infrastrukturu mogu biti vrlo važna za poslovanje u sektoru osiguranja zbog toga što uslijed njihove dugoročne prirode mogu biti dobro prilagođena dugoročnim obvezama uz istovremeno povećanje diversifikacije portfelja i osiguravanje osnove za održiv rast šireg gospodarstva.

EIOPA je također bila aktivna na međunarodnoj sceni i kroz svoj doprinos radu Međunarodnog udruženja nadzornih tijela osiguranja (IAIS) u pogledu napretka u razvoju **osnovnog potrebnog kapitala (BCR), zahtjeva veće sposobnosti apsorpcije gubitaka (HLA) i međunarodnih kapitalnih standarda (ICS)** čime se podupire stvaranje ravnopravnih uvjeta na međunarodnoj razini.

Nastavljen je napredak u pogledu regulatornog razvoja strukovnih mirovinskih osiguranja s **institucijama za strukovno mirovinsko osiguranje (IORP) II**. U području osobnih mirovina, EIOPA je postigla značajan napredak kao odgovor na poziv na davanje savjeta (koji je odobrio Odbor supervizora EIOPA-e u siječnju 2016.) i u smislu razvijanja koncepta **paneuropskog proizvoda osobnih mirovina (PEPP)**, čime se daje osnova za 2. sustav. Ovaj rad može promijeniti dinamiku tržišta osobnih mirovina u EU-u i tako značajno doprinijeti Uniji tržišta kapitala. Izvješće o razvoju tržišta i prvi **registar IORP-ova diljem EU-a** daju bolji pregled sektora mirovina u EU-u.

Jamčenje usklađenosti, sustavnosti i kvalitete nadzora

EIOPA-ino nastojanje dodatnog jačanja kvalitete i dosljednosti nadzora diljem EU-a primjenjuje se kroz dvostranu suradnju i zahtjevne povratne informacije nacionalnim nadležnim tijelima, aktivno sudjelovanje u kolegiju nadzornika, kao i osiguravanju alata i savjeta u vezi s uporabom unutarnjih modela, obukom i uspostavom infrastrukture i sustava za prikupljanje i razmjenu informacija.

Tijekom 2015. godine, EIOPA-in nadzorni tim proveo je **19 bilateralnih posjeta** nacionalnim nadležnim tijelima, pružajući povratne informacije o pripremama za primjenu direktive Solventnosti II, nacionalnim praksama okvira za ocjenjivanje rizika i nadzornim praksama i prioritetima. Putem ovog su angažmana nacionalna nadležna tijela dobila podršku u uklanjanju prepoznatih prepreka razvoju zajedničke kulture nadzora što je podupire Solventnost II. im je također supredsjedao upravljačkim odborom koji je upravljao **revizijom bilance i testiranjem rumunjskog sektora osiguranja na stres** koji predstavlja više od 80 % rumunjskog tržišta. Obje su aktivnosti dovršene u srpnju 2015. godine objavljivanjem izvješća kojim se identificiraju značajne prilagodbe bilanci i odgovarajućih bonitetnih omjera nekoliko osiguravajućih društava, popraćenog s nekoliko mjera nadzora. Ta se aktivnost pokazala vjerodostojnom i od temeljnog je značaja za jačanje zaštite i povjerenja potrošača u rumunjski sektor osiguranja.

EIOPA-ino neprekinuto aktivno **sudjelovanje i koordinacija u kolegijima** podržali su poboljšanu dosljednost u funkcioniranju i raspravama kolegija. EIOPA-in tim za kolegije koordinirao je potpisivanje sporazuma o koordinaciji svih kolegija 2015. godine. Koordinacijski sporazumi navode zahtjeve u pogledu informacija koje će se razmjenjivati te uspostavljaju uloge i odgovornosti članova.

Radi zajedničkog nadzornog pristupa ocjenjivanju pozicija solventnosti grupa osiguranja koja djeluju u „ekvivalentnim“ zemljama, EIOPA je objavila **Mišljenje o izračunu solventnosti grupe u kontekstu ekvivalentnosti**. To mišljenje ističe nekoliko nadzornih praksi povezanih s ocjenjivanjem dostupnosti prihvatljivih vlastitih sredstava na razini grupe i cilj joj je osigurati jednoobrazne procedure i dosljedne prakse. Na području unutarnjih modela, EIOPA je također pružila pravovremeno **Mišljenje o pripremi primjene unutarnjeg modela** kojim se obrađuju tri područja gdje bi razlike dovele do nedosljednog modeliranja rizika. Glavna preporuka Mišljenja jest da nacionalna nadležna tijela zatraže ispravno uzimanje u obzir državnih dužničkih instrumenata u unutarnjim modelima. EIOPA je također provela **21 obrazovni seminar** o važnim temama koje su u konzultacijama s nacionalnim nadležnim tijelima prepoznate kao prioritetna područja za pripremu primjene Solventnosti II.

Izvršni sažetak

EIOPA je nastavila svoj rad na **Priručniku za nadzor** s ciljem izgradnje palete dobrih nadzornih praksi u različitim područjima koja obuhvaća direktiva Solventnosti II. Tijekom 2015. godine pripremljene su preporuke o uspostavljanju nadzorničkih okvira za ocjenjivanje rizika i njihovo nadziranje ključnih područja uključujući sustav upravljanja, vlastite procjene rizika i solventnosti (ORSA), politiku ulaganja, određivanje pričuva za životna i neživotna osiguranja, nadzor grupe i unutarnje modele.

Na temelju rada EIOPA-e u pogledu usklađivanja zahtjeva za izvješćivanje temeljem Solventnosti II, uspostavljena je infrastruktura za prikupljanje, upravljanje, obradu i dijeljenje informacija. **Prvo prikupljanje godišnjih pojedinačnih i grupnih izvješća** u pripremnom je razdoblju izvršio **EIOPA-in središnji registar**. Daljnje objave **taksonomije izvješćivanja sada omogućavaju potpuno izvješćivanje u skladu s direktivom Solventnost II** i zadovoljavaju dodatne zahtjeve Europske središnje banke, osiguravajući da se informacije daju u ispravnom obliku i smanjujući opterećenje nacionalnog nadležnog tijela i gospodarstva. S ciljem daljnjeg smanjivanja tereta izvješćivanja, posebno za mala i srednja poduzeća, EIOPA je također razvila alat za društva za osiguranje i reosiguranje – **alat za poduzetnike (T4U)** – za koji se procjenjuje da ga je preuzelo 1200 poduzeća širom EU-a.

Potpora financijskoj stabilnosti

EIOPA je dodatno razvila svoje tehnike i alate radi boljeg iskorištavanja dostupnih informacija za potrebe obaviještenog odlučivanja o događajima u nastanku i rizicima na tržištima kao potpore financijskom nadzoru. Preventivan nadzor temelji se na predviđanju rizika i osiguravanju da se unaprijed poduzimaju aktivnosti radi njihovog smanjenja ili eliminiranja i EIOPA nastavlja pružati svoje glavne proizvode (npr. izvješće o financijskoj stabilnosti i prikaz rizika) kako bi osigurala da oni koji odlučuju imaju sveobuhvatan pregled rizika i osjetljivosti. Tijekom 2015. godine sektor osiguranja sve je više primjenjivao EIOPA-ine proizvode kao ključne izvore informacija u procjeni rizika.

U skladu sa svojim propisima, EIOPA je također izvršila prvo **testiranje otpornosti strukovnih mirovinskih osiguranja na stres** za cijelu EU. Cilj je bio postići sveobuhvatnu sliku heterogenog okruženja europskih strukovnih mirovinskih osiguranja, ispitati otpornost mirovinskih sustava s definiranim primanjima (DB) i hibridnih mirovinskih sustava naspram nepovoljnih tržišnih scenarija i produženog očekivanog životnog vijeka, prepoznati potencijalne osjetljivosti sustava definiranih doprinosa (DC) i otkriti područja koja zahtijevaju dodatni usmjereni nadzor. U provedbi je sudjelovalo sedamnaest zemalja Europskog gospodarskog prostora sa značajnim sektorom strukovnih mirovinskih osiguranja, čija imovina nadmašuje 500 milijuna eura. Rezultati su pokazali da će duže razdoblje niskih kamatnih stopa predstavljati značajne buduće izazove za otpornost institucija za strukovno mirovinsko osiguranje s definiranim primanjima (vidjeti informativnu rubriku).

Izvršni sažetak

INFORMATIVNA RUBRIKA: Rezultati prvog testiranja otpornosti strukovnih mirovinskih osiguranja EU-a na stres

- Duže razdoblje niskih kamatnih stopa predstavljat će značajne buduće izazove za otpornost institucija za strukovno mirovinsko osiguranje s definiranim primanjima (IORP-ova).
- IORP-ovi su razmjerno otporniji na porast dugovječnosti nego na nepovoljne tržišne scenarije.
- Apsorbiranje tih udara jako ovisi o elementu vremena realizacije obveza i o uspostavljenim mehanizmima umanjivanja utjecaja i oporavka u svakoj zemlji.
- Rezultati primijenjenih scenarija snažnog stresa otkrili su nekoliko rizika i osjetljivosti koji zahtijevaju odgovarajuću pažnju IORP-ova i nadzornih tijela.

U sektoru osiguranja zadržavanje niskih kamatnih stopa, pa čak i njihov pad ispod scenarija testiranja otpornosti na stres iz 2014. godine povećalo je hitnost nadzornih aktivnosti i potrebu pripravnosti na rješavanje kriznih situacija. Kao odgovor na to, EIOPA se **aktivno pridržavala preporuka testiranja osjetljivosti na stres** radeći s nacionalnim nadležnim tijelima, usmjeravajući se na ishode testiranja osjetljivosti na stres specifične za pojedine zemlje i grupe, te povećavajući pripreme za upravljanje kriznim situacijama. EIOPA je također objavila **Mišljenje o dobrim načelima za pripravnost nacionalnih nadležnih tijela za sprječavanje i rješavanje kriznih situacija, odnosno upravljanje kriznim situacijama**. Kako bi se osigurala dosljednost i adekvatnost promjena u okvirima za sprečavanje i rješavanje kriznih situacija, odnosno za upravljanje kriznim situacijama, EIOPA je razvila 14 načela za koja se očekuje da će ih nacionalna nadležna tijela uzeti u obzir. Ovo Mišljenje doprinosi stvaranju čvrstog i konvergentnog sustava za sprečavanje financijskih kriza i upravljanje kriznim situacijama u EU-u.